

CSIKSZEREDA

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI, TARSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Mé jelenik minden vasárnap.
Füzetleni Árak: Egyszerre 8 kor., Félévre 4 kor.,
Negyedévre 2 kor.

Felolvas szerkesztő:
Dr. SZÁNTÓ SAMU
ígyvid.

Nyitányi ezrek soronként 40 filléért küldetnek.
Köves lap ára 20 fillér.
Hirdetési díjak a legelőbbiban számítandók.

Acsiksomlyói főgimnázium áthelyezése.

Rég vajdudó ügy kerül végre megoldás alá. A csikszeredaiaknak régi vágyuk megy teljesedésbe: a csiksomlyói r. kath. főgimnáziumnak Csikszeredába való áthelyezése. Ezen kérdés az elmúlt héttel egy igen nagy lépéssel haladt előre. Tudvalevő ugyanis, hogy elbeszélési joga van elsősorban az iskola-fentartó erdélyi róm. kath. státusnak, másodsorban a vallás közoktatásügyi m. kir. miniszternek, harmadsorban Csikvármegyének, végre negyedsorban Csikszereda városának. S ez a sokféle faktor beszélni joga magyarázza meg, hogy ez a dolog már évek óta húzódik s csak most kerül oda, amit a megoldás elsőstadiumának lehet nevezni, mivel eddig még a siker mindig hajtórést szenvedett hol az egyik, hol a másik faktor ellenállásán.

E hó 27-én gyűlt össze az egyes tényezők megbízottjai és pedig: a vallás és közoktatásügyi

m. kir. miniszter megbízásából Kuncz Elek, kolozsvári tankerületi főigazgató az erdélyi róm. kath. státus képviselőjében Mikó Bálint v. b. t. t. nyug. főispán s Pál Gábor főgimnáziumi igazgató; Csikvármegye képviselőjében Becse Antal alispán, dr. Csiky József a magánjavak igazgatója s dr. Fejér Antal ügyvéd; Csikszereda város részéről dr. Ujfaluzy Jenő polgármester Kovács János főjegyző s Csedő István városi tisztviselő és megkötötték a főgimnázium áthelyezése tekintetében a szerződést, melynek főbb pontjai a következők

Csikszereda város átengedi a csikstapocai tagosítás rendjén jutott mintegy 10 holdnyi területét a gimnázium céljaira a státus részére azon kikötéssel, hogy a míg ezt a kikötött célra használják, addig a fölött a státus rendelkezik, azontal a szabad rendelkezés joga visszazárul a városra.

A vallás és közoktatásügyi miniszter 230000 koronát enge-

lyez a főgimnázium épületére s berendezésére, ezenkívül évi 32000 koronával járul hozzá a fenntartási költségekhez, melynek feltételei azonban külön leiratban foglaltak a miniszter által megállapítottai.

Csikvármegye egy gimnáziumi internátus építéséhez 150000 koronával járul eddigi egyéb kötelezettségeinek megszüntetése mellett. Ha ezen összeg teljesen fol nem használatik, a megmaradó részből internátusi alapítvány létesítetik szegény csikmegyei tanulók részére, melynek feltételeit azonban a vármegye fogja megszabni.

Az erdélyi róm. kath. státus léptéti a szeminariumot, viseli az iskola fenntartás s minden más költséget, melyet a többi faktorok meg nem ajánlottak. A főgimnázium 400, az internátus s a szeminarium 100—100 tanulóra lesz bereendezve.

Természetesen ezen szerződés még perlegetnek nem tekinthető,

A császár nyaklángza.

Ira: *Heltai Jenő.*

Én, jelen sorok írója, most, hogy alkonyodó életem emlékeztet eseményeit írásba foglalom, különös meglatottsággal gondolok azokra a nagy nőkre, akik jók voltak hozzám és nem sajnálták tőlem esőkaikat. Sokan voltak; arczképüket, leveleiket, hajfűrtjeiket, szalagjaikat, zsebkendőiket más egyéb csecsebecségeket híven megőriz m mindaddig, hogy elmulásom kellemes legyen az őrök sőtetségbe lebuknám. És most látom mind e nőket: az odaadóan gyöngédek, a kaczerákat, a büszkéket, akiknek a meghódításához valóságos csatákat kellett, a gyönyörűen ostobákat, akiket bírti: nyugalom és boldogság, az igazgatón veszedelmeseket, akiknek a szerelme győtrő és tébolyító. Látom mind, mind és elsőnek, legragyogóbbnak, leggyönyörűbbnek Giulíát, az éj-

szemű olasz nőt, aki meghódította egész Páris, egy kicsit a császárt.

A város, az én városom Páris, akkor jó magammal együtt majd negyven esztendővel fiatalabb volt. Akkor teny, pompa és jókedv ragyogott be minden; elmes emberek akkor találtak ki világ legszebb dolgát: az operettet. A pogány istenek utalokták a színpadon e. elben, mag, színesznők bődítottak tenészes demimondeok. A gyönyörű gondatlanság kora volt ez a háború előtt; élet szeretete ekkor égett legerősebben minden szíven és az élcs művészetek ekkor gyakoroltak a legnagyobb tökéletességgel.

Diák voltam, huszonkét éves kolyók, jókedvű és léha, mint egy fox-terrier; de az eszem és a szívem a helyén volt, imádtam a szépet mindenben, meg az asszonyokban is. Úres óráimban verseket írtam, közönséges rimes sorokat, amilyencet minden fölvilágosodott ember ír; de ezek a versek mégis nagy multság voltak. Többnyire színesznőkről szóltak és népszerű demimondeokról. A kávéházak-

ban, kocsisámban azután szavaltuk ezeket a verseket, amelyek mind mély hódolatot árultak el és részletesen eszelték az illető hölgyek bajait. A pajtásaim között emeltozva nagy tekintélyem volt, sőt a Quarter Latin egész grissetársadalmam is némi tisztelettel nézett föl rám; e kedves, jó leányok mindegyikének a szívében ott élt a homályos reményiség, hogy az ő bajjaikat is meg fogom enckelni. De diskrét voltam.

A legsikerültebb versem Giulíáról szólt. Ezt a nagyszerű nőt, akiért mindenki rajongott, egyetlen egyszer láttam a színházban. Egyedül állt páholyában. Azaz megsem egyedül, nyakán ott volt a történelmi nyaklángza, a császár ajándéka. Ez a tisztelet lehelo és kétszáz ezer frankot érő gyöngéd emlék, mintha garde de dameje lett volna. Igen mohó szemmel néztem ezt a ragyogó nőt, aki telete szépségének teljességében a gyönyör kimeríthetetlen forrásnak látszott. És amikor előadás után hazaballagtam a Szajna tulsó oldalára, már versorokat mormogtam magamban:

mert azt a vallás és közoktatási miniszternek, az erdélyi róm. kath. státusnak, Csikmegye törvényhatósági bizottságának s Csikszereda város képviselőtestületének jóvá kell hagynia, csak hogy míg egyrészt ezen jóváhagyás Csikmegye törvényhatósági bizottsága s Csikszereda képviselőtestülete részéről csak formális, mivel az előbbi a 150000 koronát már rég megszavazta jorogóssan, utóbbi pedig a taktot már rég át is íratta tolekkönyvileg a státusra, másrésztől bizunk abban, hogy az erdélyi róm. kath. státusgyűlés s a vallás és közoktatásügyi miniszter nem fogja figyelmen kívül hagyhatni a vármegye közönségének régi együttets óhaját s nem kényszeríti megkötött s minden tekintetben kifogástalan szerződést megerősítéssel ellátni.

S ezzel az ige tetté váland. A többi csak technikai kérdés. Mikor emelkednek ki az új épületek, melyik tanév kezdetével költöztetik át a soulyói főgimnáziumot s mikor látjuk városunk intelligens közönségét megszaporodva az új intézet tanári karával! Reméljük minél előbb!

A politikai hétről.

Ezt a rovatot tulajdonképen őrösen kellene e héten hagyni Törtémi nem történt semmi. Csak rebesgetnek sokat. Hogy Tisza István Bécsben jár, hol nyomatékosan kéri a koronától elbocsátását; nem azért, mintha a politikába belefáradt volna, sőt ellen-

kezőleg, mivel szabadabban óhajta mozogni, hogy ne fesszélyezze egy cseppet sem hivatalos állása. Aztán meg észszerűbbnek is találja minden esetre egy ügyvezető miniszterium kinevezését, mivel talán azzal szemben engedékenyebb lesz a koalíció.

Csak hogy a király meg nem enged. Széll Kálmánnal fognak, a nagy formulatossal kísérletezni s a koalíciót megpótolni. Persze minimális, sőt semmi reménnyel. Azt is rebesgetik, hogy ő felsége ismét fogadni fogja Kossuthot és Apponyit, más lapok pedig tudni vélik, hogy egyelőre a király nem fogad senkivel. Szóval a legnagyobb bizonytalanság minden vonalon.

Készülnek a felirati vitára. Az ellenzők, hogy dokumentálják együttműködését, összetartozását s kifejtse álláspontját: a szabadlevélű párt, hogy megmutassa, hogy lakik benne is nemzeti érzés, csak hogy még eddig nem tudhatta senki, mert benn a szívek mélyén az érlek leple alá eldugva rejlőzködött. Legalább a Neue Freie Presse ilyen ismerteti a szabadlevélű párt jövő politikáját. A szabadlevélű párt is óhajlja azt, amit a koalíció kormányalakítási programmul elfogadott s annak megvalósítását ő is követeli, csak hogy nem egyszerre s nem most. Az a szerencse, hogy az elvek ily utólagos rekrimínációjának ma már nem ül föl senki. Hiszen ha akart volna valamit a szabadlevélű párt, 38 éves uralma alatt lett volna ideje valamit csinálni is; de az a baj, hogy sohase akart egyebet, mint amit az udvar s annak szócsöve, a mindenkorai miniszterelnök diktált.

Különbözik ha a szabadlevélű párt a nemzeti irányban haladni akar, ám legyen. Ezen törekvést mindenki örömmel fogja üdvözölni mindenkor, csak hogy ez ne csak családok legyen a

jövendő választásokra s családok a hatalom visszaszerzésére, mert ebbe nem vagyunk hajlandók beugrani. Garanciaikat, köveletünk mindenkül, s kinek mullja nem garantál, annak a jövőre tárgyi biztosítékkal kell szolgálnia. Abban pedig megtanultunk keveset bízni, még ha külső formája tetszelős is, ami Bécs felől jön.

De hát ez mind csak kombináció, kombinálgatni fogunk mindaddig, míg alkotmányos uralkodónk el nem távolítja eldijai tanácsadóját s olyanokat nem vesz maga köré, akik valódi önellenlámogatók úgy a trónnak, mint a nemzetnek.

A talantum képességeiről.

A talantum, vagy tehetség szó alatt a közélet fogás valamely irányban való kiváló szellemi, lelki erőt ért. A talantum, vagy tehetség ezen értelmezése tehát annyit jelent, hogy valaki az emberi tevékenység egy bizonyos körében éles fellegása, itele szellemi alkotásai, szóval mintegy fokozott lelki erve által válik ki a társai közül. Ezen kiváló tulajdonok révén beszélnek azután a nyelvész, a költő, matematikus, zenész, festő, szónok stb. talentumáról.

Ha a szellem működése főként eredeti alkotásai révén oly kiváló, hogy szinte csodálatunkat hívja ki: akkor generőről, lángreszről szoktunk beszélni. A talantum és genie közti különbséget sokan főleg abban találják, hogy a talantum csak alsóbbrendű működés, mely főleg utánképez, csak reprodukál, míg a genie újat, eredeti teremt. A genie Ribot szerint saját ereje által lesz azzá, ami a talantumot a szerencsés körülmények, a milieu segítik. Tudvalevő, hogy Lombroso és követői szerint a genie: betegség, neuropathia.

Mielőtt a talantumok eredetére álltérhetnénk, a talantumok pszichologiai és fiziológiai magyarázatát kell megkísérlelnünk. Nézzünk legelőször egy fiziológiai tényre. Ha ugyanazon földbe különféle magvakat vetünk, azok csak azokat az elemeket, nedveket, kémiai vegyületeket, szóval reá ható ingereket válogatják ki, használgatják fel, me-

Oh Giulia, szebbé Mib.
Vénusza nálad? Ez a vita meddő.
Amnek szegénynek kárja sinos,
Neked pedig van, hűl' istenek közt...

Es mire a kávéházba értem, már nem lelkesedéssel szavaltam el a tiúknak e nagyszabású költeményt. Két nap alatt a vers első mondata szálló ige lett, én pedig elfeledtem Giuliat.

Azonban egy diákhalon találkoztunk. Ezeket a bálokon akkor még pajkos jókedv és igazi vidámság viharzott; mi magunk táncoltunk magáért a tánczért, nem pedig fizetett robotolók és mutatványos léleazók. Egy ilyen bála tévedt el Giulía, finom arszalának és huszártisztek társaságában, nyakán az elmaradhatatlan ereklével, a császár nyaklánczával. Mindnyáján be voltak csipve, maga Giulía is, aki hangosan beszélgetett és hangosan nevetgált mindenféle. Ahogy fölismertük, karban gyújtottunk rá az én nagyszabású versemre:

„Oh Giulia, szebbé Mib.
Vénusza nálad? Ez a vita meddő;

A táncz abbanmaradt és mi mindannyian ott tolongtunk körülötte.

Föl kell emelni! indítványozta valaki és néhány merészbec kéz már a derekához ferközött.

— A verset akarom hallani, mondta Giulia, — miközben néhány legyintéssel

elváfolította a toladó kezeket.

Valaki elje állt és elszavalta neki az ismert négy sort.

Nincs tovább? kérdezte Giulia.

De van tovább is, csak hogy többit nem tudom. De itt van a költő...

En, a költő, aki eddig szerényen meghuzódottam a háttérben, most büszkén előléptem.

Nos kis liam, szavald el a versedet, szolt Giulia bizonyos anyai leereszkedéssel.

Elszavalom én szivesen, mondde nem itt.

Hát?

Othon, málam.

Es daczosan néztem rá, sőt bizonyos göggyel. Engem ugyan le nem főz. Giulia elnevette magát:

— Tetszel nekem fu. Megérdemled, hogy megajándékozzalak.

Az egyik huszártiszt előzékenyen a pénzárcazájához kapott. En éreztem, hogy a vér előtti az arczomat. Giulia azonban mosolyogva fejezte be a mondatot:

Magammal!

Az egész bálterem riadó tapsviharban tört ki és Giulia úgy állt ott a színes lámpák alatt a füstös falak között, mint egy jóságos királynő, aki a nép nyomorának

enyhítésén fáradozik. Barátai is előzékenyen mosolyogtak az elniés fordulatnak: ebbe már bele kellett törődniük, mert Giulia szeszélyes és akaratós volt, ellentmondást nem tűrő, parancsoló lélek.

Giuliat úgy vittem el magammal a bálteremből, mint egy ümepelt rablóvezér a legedesebb zsákmányt, amelyet rablótársainak gyöngédsége neki juttatott. Azt hiszem, az egész diákság büszke volt e győzelemre, amely az egész czélnék dicsőségére vált. Az ördögbe is! Páris legünnepeltebb szépsége, akinek maga a császár is szentelt egy szerelmes órát, szegény ficzkónak a dlákszobájában! Ma, mikor erre visszagondolok, szinte csodálom, hogy a fiuk szerenaddal, vagy fáklýs zenével nem kedveskedtek nekünk. Amnyi bizonyos, hogy ezen az estén magával a császárral sem cseréltem volna, mert ő már tul volt azon, ami reám várt.

Giulia, az ellentmondást nem tűrő, parancsoló lélek az én szegényes kis szobámban nagyon odaadónak és szerelmesnek mutatkozott, kis poétájának nevezett és az olasz nyelv minden gyöngéd jelzőjét rám pazarolta. Oh, azok az első csókok, amelyeknek az emléke ma is megdobogtatja a szívemet! Az egy rozoga széken ketten ültünk és ő a válamra hajtotta a fejét. A nyaka fehéren villogott és én meg

lyeek szükségük van. A növény tehát válogat a reá látó ingerek közül. Így lesz az állati szervezet is. Minden élő szervezet szereti, keresi, kiválogatja neki a megfelelő ingereket, ismétlődőkre törekszik. Mint a napraforgó a napfényt szereti, keresi s tányúrával követi, úgy szeret, keres a fejlődni kezdő emberi agyvelő is bizonyos, neki leginkább megfelelő ingereket. De mely ingerek felelnek meg legjobban valamely magnak, sejtnek, vagy fejlődő szervezetnek? Minthogy e kérdésre alább részletesebben fogunk válaszolni, most röviden csak annyit mondunk: a magban, a szervezetben levő örökös diszpozíciók válogatnak az ingerek között.

A nyilatkozni kezdő emberi leletum utját épen azzal kezdji, hogy a fejlődő emberi agyvelő bizonyos irányu, bizonyos fajlatu külső és belső ingereket válogat ki, azokat szereti, ismétlődőkre törekszik, azokat kezdő elősorban feldolgozni ez azonban pszichológiai szempontból nem más, mint vágyódás valami után, mint korai érdeklődés, figyelem. Ez a korai, szerető érdeklődés, és figyelem. első jele és kifejezése a belső erőnek, a talentumnak. Hiszen minden néven nevezendő erő latni, érvényesíteni törekszik, hogye tenné ezt az erős diszpozíció, a talentum. Minél nagyobb ez a talentum, annál nagyobb a gyermek bizonyos irányu vágya, érdeklődése és figyeleme és megfordítva. A látvány, idiotiák, gyenge elméjűeknek épen az a jellemző vonása, hogy képtelenek figyelni. Az állatszerűdők, idomlók is azt állítják hogy csak az az állat idomítható, tanítható valamire, amely figyelni tud.

Az éleik figyelem és érdeklődés, hogy hasonlatlalt élünk, olyan, mint a tografulus érzékeny lemeze, mely szép, tiszta képet ad, a gyenge figyelem pedig, mint a rossz lemez, melyen elmosódott képek jelennek meg. Az ilyen képekbelő alakul aztán az érzéki észrevétel, a szemlélet. Világos, hogy csak élünk, éles megfigyelés, figyelem mellett támad élénk, erős, tiszta képzet. Az élénk, erős, tiszta képzetnek a legnagyobb befolyása van az emberi szellem, s így különösen a talentum fejlődésére. Az így képzett világos, tiszta, azaz mindig meg vannak benne azok az elemek, melyek azon tárgyak alkotó részei, mely tárgyaknak ő csak másolata, valami képe. Az így képzett tehát hű képe lesz a valóságnak s így a

tümemények mindenféle viszonyának is. Nagy tévedés volna azt hinni, hoghya tiz gyermek, vagy tiz felnőtt megnezz egy tárgyat, mondjuk először látják a pesti láncidat, vagy a hidról nyert képzeteik valamely nagyon egyformák lesznek. Élénkség, szín, plasztika, tartalom tekintetében eltérések lesznek közöttük. Az egyiknél a hidoszlopok, a másikinál a hosszú vaslemezek, a harmadikinál az alatta elfolyó Duna, a negyediknél a hidon elhaladó kocsik domborodnak ki, a többi mind elmosódik. Hát még a forma, konstrukció, részek viszonyai stb. mily különböző lesz a különböző képzetekben. Az egyik olyat lát meg a hidon, amit a másik nem vesz észre. Így hát, mint ezt már Gallon is kimutatta, az emberek képzetei ugyanazon tárgyról is különbözők. Az egyik nemcsak hogy kevesebbet lát meg valamely tárgyon, hanem épen gyenge figyelem miatt csak vázlatos képet szerez s ezt a halvány képet aztán a saját képzetével egészíti ki s így idegen, hamis elemeket visz be a képzetbe. Az ily hamis a valóinak meg nem felelő kép tehát illúzióval van tarkítva. Nemcsak a gyenge figyelem, hanem erős kedélyállamzás, indulat, érzelmi és motorikus elemek is ilyen illúziókat hamis képzeteit kelthetnek.

Ezekből is látjuk, hogy a képzet helyesége, világossága sok mindenfétől függ. Veszülletelt diszpozíció, a hangulat, temperamentum, kedélyállamunk foka és neme, a figyelem ereje és fajja, hamisító illúziók stb. mind ott vannak már a képzet születésénél és érvényesítik hatásukat. És minthogy képzeteikbelő lesznek a gondolatok, lehet-e aztán vární, hogy az ily, már születéskor gyenge vagy hamis képzet jó gondolat szülője lehessen? Ez az alapja annak, hogy mindenki a saját képzetével, szemével látja a világot még pedig a maga módja szerint. Minthogy pedig a világ és annak rendje nem a mi képzetünkötől függ, hanem ellenkezőleg, a mi képzetünköt, gondolatainknak kell a világ rendjéhez alkalmazkodniuk, nagyon is világos, hogy a világ rendjének, tümeményeinek megértéséhez olyan képzetekre van szükségünk, melyek lehetőleg hű másai, képei lesznek a valóságnak. A talentum, amint említettük, ilyen képzeteikkel kezdő pályáját, ilyen képzetekkel dolgozik. Azt is megtáitja, amit mások nem látnak. Ez az alap, melyen a talentum épülni kezd. Ennek oka pedig egyszerűen az, hogy

az ítélet, a gondolat a képzeteikbelő alakult fogalmak összekötéséből származik. De ha képzeteikbelő, még pedig egyforma, hasonló képzeteikbelő alalul a fogalom, akkor helyes, tiszta fogalom csak helyes, tiszta képzeteikbelő fogalmak. Ha pedig fogalmak összefüvéséből származik a gondolat, az ítélet, világos, hogy helyes gondolat, ítélet csak helyes, tiszta fogalmakból származhatik. A talentumnak épen ez a második jellemvonása, hogy bizonyos irányban helyes, tiszta, a dolgok rendjének megfelelő felfogása, ítélete, gondolatai vannak.

A talentum éles ítélete, felfogása azt jelenti, hogy nemcsak a kellő rendjét, viszonyát látja a világ tümeményeinek, látja tehát a törvényszerűségeit, hanem mert azt is meg látja amit mások nem látnak, s így gondolatiban is igaz és új elemek jelentkeznek. lme az erdéliségy alapja. Minthogy pedig a gondolatnak, az ítéletnek lényege épen az, hogy oly elemeket, fogalmakat kapcsol össze, melyek között valami viszony van, ez a viszony pedig csak akkor helyes, ha a dolgok viszonyának teljesen megfelel, világos, hogy ezt a viszonyt a talentumnak már a megfigyelésnél kell látnia, vagy sejtienie. Az emberi elme azonban nemcsak fogalmakat társít, hasonlít hanem egész ítéleteket is. Ha ítéleteket hasonlítunk össze, azt találjuk, hogy vagy van bennük valami hasonlóság, valami közös elem, közös tulajdonság, vagy nincs. Ha valami közös elem van bennük, meg van az analóg, meglesz az analógia, meglesz a következtetés. Helyes következtetéshez ismét csak helyes ítéletek vezethetnek.

A talentumnak harmadik lényeges tulajdonsága épen az, hogy hamarabb látja az ítéletekben az analógiákat, mint a nem talentum s így ott is következtetésre jut, ahol mások mit sem látnak. Következtetésre tudvalevőleg mindannyiszor van alkalom, valahányszor gondolatainknak, ítéleteinkben közös elemek vannak. De miért is látja meg a talentum az analógiákat jobban, mint más, miért tisztábbak képzetei? Erre a kérdésre valamennyi szerző azzal felel, hogy ez a talentum, a genie vesztületelt, megmagyarázhatatlan tulajdona. Ribot vesztületelt erőnek mondja. Wundtnál nem találunk magyarázatát. Taine, Spencer, Grant Allen, Goethe a fajtából és a körülményekbelő magyarázzák. Schopenhauer, Nietzsche szerint, a nagy ember autonóm produktum,

akartam csókolni ott, ahol a császárra láncza, az emlékezetes, a nagyszerű, a megbecsülhetetlen nyaklánc pompázott.

Átkozott pillanat! Minek is néztem oda? A nyaklánc megzavart. Határozottan megzavart. Esembe jutott a császár és valami különös, megmagyarázhatatlan érzés rabja lettem. Ebben az érzésben volt valami az alattalvó hódotából és a szerelmes férfi bosszankodó féltékenységből. Szinte ellenséges és mégis tiszteletleges tekintettel néztem a lánczra, amelynek halvány gyöngyei s szikrázó briliántjai mintha farkasszemet néztek volna velem. A császárt láttam a briliántok tüzeiben és a kényelmetlenség érzésével fejttem le a nyakamról a Giulia ölelő karját. — Giulia meglepetve nézett rám és nem értette, én persze nem magyaráztam meg neki. Azzal vigasztaltam magam, hogy szerencsére mindezt a kényelmetlenség nem fog sokáig tartani, csak addig míg Giulia leoldja nyakáról a lánczot.

A nagy és végzetes csatlódás itt következett. Giulia nem oldotta a lánczot. Az, mint egy félelmes és kellemetlen harmadik, ott maradt közöttünk; csillogott, ragyogott, káprázatot, az arczomban szórta hideg tüzeit, határozottan gunyolódott velem. Én pedig nem láttam egyebet, csak a lánczot; nem láttam Giuliát, nem érez-

tem karjának ölelését, csak a császárra gondoltam. Ülőlag szívesen elismerem, hogy ez borzasztó szamárság volt, de akkor nem tudtam a császárság eszméjétől szabadulni. Végre nem bírtam tovább és könyörögve mondtam az egyre jobban csodálkozó Giuliának:

Vedd le a nyakadról azt a lánczot!

Giulia ijedten kapott a lánczhoz!

— Nem veszem le. Sohase veszem le. Ez az én babonám.

— De ha nem tudom nézni! Folyton a császárra gondolok. Tiz percz óta egyebet se látok, mint táboronkokat, diplomatakat, szenátorokat, udvarhölgyeket és lakájokat. Mind itt vannak a szobában és cerclert tart.

— Megbolondultál?

— Még nem. De ez örülttség!

Hirtelen rémes gondolatom támadt. Hátha Giulia itt ebben a szegényes diák-szobában attól tart, hogy ellopom a történelmi nevezetességű ajándékot. Hátha ezért vonakodik? De ő a nagy lélekismerők éleslátásával rögtön kitalálta, mi bántja az agyamat.

Bolond vagy, — mondta. Azt hiszed, félttem?

És egy királyi mozdulattal leoldotta nyakáról a lánczot és az asztalra dobta. Följogtam. Mohón közeledtem szájjammal

a nyakához; de hirtelen félrekaptam a fejemet. Hátha, a császár ott volt a szobám, a briliántok lenyegzően cikáztak felém az asztalról és én nem tudtam a szememet levenni rólok. Sápadtam, verejtéktől gyöngyöző homlokokkal álltam föl, míg Giulia dühében sírva fakadt.

Most már nem is törődtem vele. Homlogomat az ablak üvegéhez szorítottam és kibámultam az éjszakába. Künn az utcán is a császár nyakláncját láttam, ott világitott a sötétben, láthatatlan zenekarok a Marsellaist játszották és mindenki levett kalappal bámulta. A császár pedig jött és Giulia nyakára tette a lánczot. Én letéptem, mire a császár rosszalva csóválta meg a fejét és újra fölköltte. Ez a küzdelem reggelidő tartott. Lázam volt.

Giulia ezalatt álomba sirta magát. Reggel köszönés nélkül távozott. Az ajtóban mégis megfordult egy percze. Szeretnem volna valamit mondani neki, bocsánatot kérni, de egy szó sem jött az ajkamba. Csak annyit tudtam nehezen eldolgogni:

— Látom-e még valamikor?

— Hogyne, — mondta roppant komolyan, — majd ha Franciaország közvéltársaság lesz...

Mondanom sem kell, hogy ezt az ígéretet nem tartotta meg.

melyeket nincsen mása, egy félisten, vagy mint Nietzsche mondja: „ein Übermensch“. Legfőbbben örökösnek tulajdonítja. De vizsgáljuk a dolgot még közelebbről.

Elvenni csak onnan lehet valamit, ahova azt a valami valami módon előbb elhelyeztünk. Annak a közös elemnek, annak az analogiának tehát előbb ott kell lennie ítéletünk között. De oda csak erős, élenk megfigyeléssel, illetve észrevétellel kerülhet. A nagyon tökéletes, hü, világos, a tárgyakkal, a külvilág tüneményeinek egészen megfelelő képzetekben, az azokból alakult fogalmakban és ítéletekben már megvan a különféle viszonyok az alapja. A taléum és a genie épen abban különbözik a nem talentumtól, hogy saját ítéletet, fogalmait között látja is ezeket az analogiákat és viszonyokat. Ha most felteszük, hogy a talentumtól azon agysejtek között, melyekben ilyen világos képzetek és fogalmak vannak letve, igen sok az ut, nem lesz nehéz megérteni, hogy e különféle észlekelésnél, vagyis ítéletnél és következtetésnél a viszonyok és analogiák is hamarabb és jobban véletnek észre.

Ez az alapja az éles felfogásnak, ítéletnek és jó és gyors következtetésnek, ezért lát és következtet a talentum ott is, ahol a nem talentum nem lát és nincs anyaga a következtetésre. Amint látjuk, nincs itt valami külön, csodálatos útja a logikának, valami szikra, vagy égi világosság, hanem vannak kitűnő szemléletek és észrevételek, vannak kitűnő asszociációs utak, ami azonban, és ez mindenesetre kiváltság, veleszületett tulajdoniága az agyvivőnek.

A képzetekazonban, amint tudjuk nemcsak abban a rendben idéztünk vissza, amint az öntudatba kerültek, tehát nemcsak asszociálva, hanem diszociálva is, azaz más rendben és különféleképp kombinálva is. Ez már fantázia. A talentumnak egy bizonyos körben élenkben, nagyobb, erősebb, gazdagabb fantáziája is van. Ezt a fantáziát vagy a szervezetben levő diszpozíció, vagy valami célképzett mozgítja. Ennek a diszpozíciójának az alapja bizonyosan az, hogy az agyvivőnek, a kéregmezőnek bizonyos helyei az agysejtek kémiai és fizikai konstrukciók miatt érzékenyebbek, a sejtek közötti idegutas számosabbak, úgy, az idegnyerzi egy bizonyos területre sokkal jobban, hamarabb terjed, mint más területre. Ez az érzékenység és könnyű ingerterjedés lehet az oka annak, hogy mindenféle külső ingerek és

belső érzékelések, különféle testi érzetek, szervezeti, öntudatlan, rejtett ingerek élenk képzetösségeket különféleképp kombinálva hoznak az öntudatba.

Ami a fantázia képeit sorozhatja, ami válogat a képzetek közt, az élenk sorban a szervezetenként függő hangulat. Ez a hangulat, mint mindenféle testi érzeteinkből eredő összérzet, tudvalevőleg igen különböző lehet. Két véglete a kellemes és kellemetlen; de ezen két véglet között igen nagy skálája van a hangulatnak. Minden alakjában valami dotinians elem, valamely erősebb szervezeti inger van. Renbszerint ez az erősebb inger a képzetválogató. Így tapasztalásból tudjuk, hogy kellemes testi érzetknél a kellemes képzetek egész raja tödul öntudatunkba, a kellemetlen hangulat pedig úgy diktálja reánk a kellemetlen képzeteket, hogy sokszor minden akaratmegfeszítés mellett sem tudunk a talakodó, bántó képzetű megmenekülni. Ismeretes dolog pl., hogy bébjak melankolikus képzeteket szeretnek felidézni, sőt víziókat, rögeszméket, tőbolyt keltetnek egyidőre; az akadályozott létekezésvételygőtrő, szorongó, a szívnékafelektőja félelmetes képeket indít. A gyomor, vese, máj, tüdő és más szervek fokozott, vagy abnormis működése sajátos, nekik megfelelő képeket indítanak. Mennyit tudnánk a betegeket a fantázia ezen erőszakosságáról beszélni! Hogyan kiülnének, amiódun semmi módon sem tudnak győtrő képzetű megzsabadulni! Ezek a rejtett ingerek azok a tilkos domináló elemek, amelyek a fantázia képeit válogatják. Ezekből az következik, hogy minél több érzelmi elem van a domináló ingerben, annál több érzelmi kép lesz a fantáziában és minél szegényebb érzelmeiben a domináló inger, annál szegényebb lesz a fantázia érzékeképében, de annál gazdagabb fogalmakban, jelképekben. Az előbbinek munkáján a melegség, az érzékiesség, a gazdag színezet utóbbin a mértelegés, a számitás, a való látszik meg.

Ha módunkban volna betekinteni abba a csodálatos laboratóriumba, melyben a fantázia képei kovácsolódnak a láthatókat ezeket a szervekből jövő és pszichikai ingereket, ezeket a rejtett kovácsokat, látnunk kellene, hogy a munkának ezt a részét a fűzrel dolgozó kovács, az érzelmi és indulatalkotta, ezen a részén e hűdeg és dolgozott, ezt a részt az izomérzetek hajlítottak.

A talentum ötdik tulajdonsága a saját körében való jó memória. Ez már a talentum első tulajdonságából, a jó megfigyelésből s ennek eredményéből, az élenk és jó szemléletből is következik. Csak élenk, erős képzetek maradódnak, míg a gyengék és halványak nehezen reprodukálódók, hamar meinek lefeledésbe.

Az eddig mondotakat összefoglalva, a talentum következő jellemző tulajdonságait nyerjük: A talentum oly elmeműködés, mely bizonyos körben: 1. kedvvel és élesen tud megfigyelni; 2. tisztá, világos ítéletű s így éles felfogású; 3. gyorsan feltalálja a hasonlóságokat, az analogiákat s ezen réven jól következtet; 4. termékeny a fantáziája; 5. jó a memoriája. Mindez azonban csak a saját körében, vagyis abban az irányban, amelyben diszpozíciókkal rendelkezik. Ez amnyit jelent, hogy valaki igen talentumos, sőt zseniális lehet egy körben de más körben még a közepszerűségeen alul is állhat. Hányszor bámujuk valakinek a talentumát, zsenialitását és csodálkozunk más körben való tehetetlenségén, tudatlanságán. Nincs tehát általános, minden irányban egyforma erejű figyelem, nincs minden irányban egyforma erős felfogás, ítélet, következtetés, fantázia, memoria, még ha valaki többféle talentumu is.

Szilnyai Elek.

HIREK.

Városunk és megyénk kitüntetett hölgyel. Többször adtunk már arról hírt, hogy a József főherceg Szanatórium-Egyesület hálája és elismerése jelöl művészi

becsű kitüntető oklevelet küld azoknak, akik buzgó fáradozásuk és áldozatkészségükkel lehetővé tettek az első népszanatórium felépítését. Az oklevélen levő kép azt szimbolizálja, hogy a magyar hölgyek fáradozásával a tudóbetegek egész serege jut be a tudóbeteg gyógyítóházába. Mint értesültünk, városunkban és megyénkben az emberszerető célzért felkeszen fáradozó egyesület elnöksége a József főherceg aláírásával ellátva, okleveleket az alábbi hölgyeknek küldötte meg: Dajbukát Erzsébet, özv. Riszner Józsefné, Márion Ferenczné, Pap Domokosné, Pál Gáborné, Novotny Mariska, Nagy Imréné, dr. Gulya Lászlóné, Csipkés Árpádné, Pausz Mikó Ilona Csik-Szereda. Gaál Istvánné Csik-Szentmárton, dr. Tiltser Edéné Gyergyó-Szentmiklósné. Csányi Gyuláné, ifj. Melli Istvánné, Szilágyi Károlyné Gyergyó-Remete, dr. Szini Józsefné Gyergyó-Szárhegy. Kristó Anna Csik-Gyimes.

Személyi hír. Dr. Kunc Ede kolozsvári tankerületi kir. főigazgató az elmúlt héten néhány napot városunkban töltött, mely alkalommal mint a vallás- és közoktatásügyi miniszter megbízottja a somlyói gimnázium átlétekezésének ügyében, tárgyalásokat folytatott az illetékes körökkel. Eljárását teljes siker koronázta. A somlyói gimnázium Csikszeredába való átlétezése most már rövid időn belül meg fog történni és ezzel városunk köznevelésének régi és jogos óhaja végre teljesülni fog. Ezen örvendetes és nagy fontosságú eseményt lapunk vezető helyén bővebben foglalkunk.

Hely pénzszedés Csikszeredában.

Csikszereda város képviselő testülete még 1903. évben elhatározta, hogy mivel a városnak a vásári forgalom lebonyolítására nincsen elég nagy piactere -- az egész város területén átvonuló utak és utcák helyett piac-tereket tekintni és azokat ilyeneknek kijelölni. A Kereskedelmi m. kir. miniszternek 1889. évben kiadott 37815 számú elj. jelentőségű határozata értelmében rendelkezésben engedélyezett heti vásárokon kívüli

on is szedhető helypenz, ha a napi piac adás bevés hatóságilag tiltva nincsen. Csikszereda város képviselő testülete fenti miniszteri rendeletre támaszkodva a helypénz szedést bérbe adta elő évi bérért, mely összeg alkalmas a városi terlek nagy részét fedezni és a polgárokat holmi pótdók kivetésétől megkímélni. A kereskedelmi miniszter azonban leiratot intézett e napokban az alispán útján a város képviselőtestületéhez, mely szerint a helypénz szedést a város összes utcáin és minden napon törvényellenesnek mondja, azt betiltja és csak a vásár napokon és a tulajdonképeni piacpon engedélyezi. Ezen rendelet törvényes, vagy törvény ellenes voltát az alkalommal nem vitatjuk, azt a tény azonban el nem hallgathatjuk, hogy távozó félben levő kereskedelemügyi miniszterünk nem hordozta szíven városunk érdeket midőn sérelmes rendeletet kibocsátotta, mert általa egyrészt a város képviselőtestületét azon kellemetlen eshetőség teszi ki, hogy a bérto a költői szerződést felbonthatja, más részt megfosztja a városi úgyszólván az egyedüli jövedelmi forrásától és szinte rá kényszeríti a polgárokat pótdók fizetésére. Elvárjuk a városi tanátsót, hogy megfog ragadni minden utat-módot, hogy ezen intézkedések okozta hátrányok ellen a város jogos érdekeit megvéddesse.

A csikszeredai önkéntes tűzoltó egylet május hó 13-án megtelepő képlettel egybekötött táncestélyt rendez. A képlet összejátszására és rendezésére sikerült özv. Riszner Józsefné öngyűségét megnyerni, ki karöltve a rendezéssel, fáradságot nem kímélő odaudással törel-szik egy program, mint az estély sikerét biztosítani.

Halhatatlanság.

Ezen a kísédel bolygó csillagon,
Milyen tömérdek sok nagyság vagyon!
Ez élve nagy, az halva halhatatlan,
Amaz majd föltámad száz uj alakban!
És át mily bősé csatákat küzdenek!
Mik ömellettük a félistenek,
Kik közt sok Achillesként pityergé,
S mik a menyköszörő Jupiterek?
Kis-Miska mind! Hevenkedő gyerek!
Tudás, művészet már most rengeteg:
Csodás világokat teremtenek!
Mégis szül minden század új csodákat,
S kell a tudásvágy s nagyság új csatákat.
A halhatatlanok meg szaporodnak:
Se szerük-zámuk, mint a csillagoknak!
S amig leszálnak öök maguk a sírba:
Nevök él köbe, érzebe belevira!
S mint a sötét s napfényes föllegek,
Meg-meglep szellemök s körülbeleg.
Dicső mind!... Tudni én csak az szeretném:
Mi lesz ebből a végső eredmény?
Ha megfogytokozik a tűz a napban,
S földbe fagy az utolsó eszkinő,
A legbőlebb lény lesz a végső tünő,
Melyből nem lesz már sohasem ökö?
E sok öök nagy mit hol tündököl?
S havá lesz a tömérdek halhatatlan?!

Felsőpatyji P. István.

Városi képviselőtestületi közgyűlés. Csikszereda r. t. városi képviselőtestülete 1905 évi május hó 11-én d. u. 2 óráig kezdődőleg tartja tavaszi rendes közgyűlését a következő tárgysorozatban: 1. A polgármester évi jelentése. 2. A város 1904. évi közpénzügyi számadások közvételése. 3. 1903. évi gyűmepénztári számadások Függatása. 4. A helybeli állami elemi iskola javítási költségeinek fedezésére kifizetése helyezett 1000 korona előlegezése. 5. A magyar jelzalog hitelbank ajánlata 400.000 korona kölcsön tárgyában. 6. Illetései ügyek. 7. A husvágási és a fogadó, vendéglő stb. szülő szabályrendeletek befelnyímisztetve elrendelté kiigazítása. 8. Tiszviselő nyugdíj alapszámbály tervezet. 9. A templom kerítés ügyében az egyházközség átirata. 10. Különféle kérések és sürögés ügyek. 11. Hajnóid Ignác és társai által beadott és más a gyűlés napjáj esetleg beküldött iradványok.

A Csikmezei gazdasági egyesület. Ápril. 26-án tartotta Bujthi Endre alelnök vezetés alatt 23-ik évi rendes közgyűlését tagok élénk részvétele mellett, melyen az igazgatóság évi jelentése, az 1905. évi költségvetés és működési program tárgyalott. A szakosztályok újra alakultak általános tisztújítás tartatott, a gazdasági egyesületek országos szövetségébe leendő belépés ki-mondatott s annak folytán a szövetség alapszabályainak „Függelék” az egyesület alapszabályainak felvetetett. Az igazgatóság évi jelentését T. Nagy Imre e. elnök terjesztette elé, melyből kiemelendők tartjuk a következőket: Tavasz folyán három községen 117 kiegészíték vetőmagot kiosztatott 125 hl zab és 72 hl pityóka 2638 kor. 4 fill. értékben és 1843 kor. 74 fill. árban 30% árlevegéssel. A 30% árkülönbözöt a székelyföldi kirendeltség hozozta, kiosztatott 746 alma, 142 körté oltvány, továbbá 250 ribizke, 261 egres és 172 drb málnahokor 10 községen 4 fill. árban. 58 drb. tenyészertés 5220 kor. értékben 40% árlevegéssel 3205 kor. árban. Kedvezményes árban három feléves kamatmentes részlettel kezdett kindott kiegészíték 63 drb. szarvasmarha, 2 drb. jő, 26 drb. sertés 6533 kor. 50 fillér árban. Állatgyógyászok tartattak Csíkzentmártonon és Csikrákoston, melyeken 453 drb. állat mutatott be és 51 kiállító nyert díjat, e mellett pedig a kiállítók azit két drb. szecslovakágó, 2 drb. acél eke és két drb. repavágó sorsoltatott ki. Az O. M. G. E. kezdeményezésére és támogatása mellett szeptember 27-én és 28-án Csikszeredában gazdasági gép és eszköz-bemutató tartatott, melyen a legelső rangú gépgyárnak 310 drb. különféle gépet és eszközt állítottak ki és azokat működésben mutatták be. Tavasz folytán rendeztetett április 6-án a 16-ik bikavásár, melyen bemutatott 54 drb. tenyészbika. Ezek közül a vásáron eladott 22 drb. egyenként 320—580 kor. árban, összesen 10130 kor. árért. A bikák vételárából az állattenyésztési fellgyelőség 40% kedvezményt adott a községek. Őr községekben a legelőjavítási munkálatok folytatottak, egyben 82 l old legelő munkálatai bevezetettek s a terület felmagnakkal bevetetett és leboronáltott. Hat községekben gazdasági téli tanítás tartatott a takarmányozásról, takarmányneveléssel termeléséről, legelőjavításokról, a ragados és járványos állatbetegségekről. Ezen tanításokon 1787 kőn gazda vett részt. Az állami utak befőtásait és e. fűszekből kifizetéseket a kívánt gyűmölcsfák. 32 község részére

közve tettek a frészlökében szükségesolt és kerit szerszámok. A takarmány hiány miatt engedélyezett vasúti kedvezményes szállítási jogosító bércek az iroda által kiadott. Összesen kindatott 58 kősi szállit mányra jomsító ilyen béreca. Évfolytán tartatott 5 igazgató választmányi és 4 szakosztályi ülés, ezeken kívül a szükséghez képest számos kisebb tanácskozás. Az iroda 650 kindatott ügyiratot és 405 levelezést látott el. A tagok száma év végén 366 volt. Évfolytán beletett 12 tag, kilépett két tag elhalt 9 tag. A pénztári számadás 14025 kor. 18 fill. vagyonnal zárt. A múlt évben Csikszeredában felállított állami földműves iskola céljaira az egyesült vagyonból át- engedtetett 24734 kor. 53 fill. érték. A titkos szavazással megjelölt választásnál ebükké: újból Bere Antal alispán, alelnökök: Bujthi Endre, Murányi Kálmán és Fejér Sándor, az igazgató választmány tagjai: Bara János, Tompos János, Kovács Gergely, Iuce Ignác, Dr. Csiky József, Bodó József, Sámtha Simon, Pál Gábor, Kovács János-Szántó József, Balint Lajos, Kovács György, Fűthes Zsigmond, András József, Dájkukát Jakab, Bodó József és Sámtha Simon tagokból alakított meg. Az O. M. G. E. igazgató választmányába: Mikó Balint, Bere Antal és Borszék Soma kibelettek ki. A Szakosztályok következőleg alakultak meg: I. Állattenyésztési: Bere Antal, Frank Bodog, Tompos János, Imcs János, Keresztes Antal, Csizser József, Bara János, Kovács János, Zakariás K. Antal, Sándor Gergely, Iuce János, András Lajos, Balázs Dénes, Éltés Zsigmond, Roth Mihály, Orbán József, Tekesi István, II. Mezőgazdasági: Ciko Sándor, Szántó József, Dr. Fejér Antal, Pap Domokos, Dávid Lajos, Gál József, Adám Péter, Ágoston József, Borszék Soma Zakariás Péter, ifj. Sándor Gergely, Tompos Mátyás, Ciko János, Egged Máté, Csizsár Antal, Csányi Gusztáv, III. Kertészeti és melhészeti: Bujthi Endre, Kertész István, Sámtha Simon, Ferenc János, Paláné Sándor, Borszék Soma, Száva Kristóf, Jakab Ferenc, Koroly Mihály, Sándor János, Jánosy János, Dobribán István, Csergo György, Jakabfi B. Mihály, IV. Létesítési: Mikó Balint, Szántó József, Kovács Gergely, Kovács Lajos, Csizser József, Keresztes Antal, Gondos Antal, Szász János, Lázár Miklós, György, Ignác, Sz-beny Menyhért, Kovács Mihály, Tompos János, Iuce Ignác, Gondos Balázs, András Lajos, Roth István, V. Baromfi tenyészési: Murányi Kálmán, Keresztes Antal, Kertész István, Kiss Ernő, Iuce Károly, Iuce Ignác, Beázs Dénes, Biro Antal, Vass István, Bajkó Gyula, Mátyás Albert.

Egy iparvállalat felszámolása. Nem ismeretlen dolog hogy a Csikvármegyei Ördönpár Részvénytársaság már hosszabb idő óta válsággal küzd. Ez a vállalat 1886-ban alakult egymilliókétszáz ezer korona részvénytelével s azóta állandóan veszteséggel dolgozott. Most végre a május 6-iki közgyűlésen kifogják mondani a vállalat felszámolását. A vállalat alapítókéjét már a múlt esztendőben 12 millió koronáról a veszteségek leírása címén 183 (30 koronára helyezett le. Az idén azonban mégis újabb 71.854 korona veszteség mutatkozott, úgy hogy az egész részvénytelét elvesztettek lehet tekinteni.

Egy milliomos életpályája. Egy diszkomün, melyet egy előkelő fővárosi nagy kereskedő üzletelőre atinak abból az alkalmából, hogy udvari szállító lett az ünneplé-

nek eleve folyásn a jelenlévőkre mely benyomást gyakorolt. Mint szegény fiatal gyerkő került Budapestre s itt egy nagykereskedő cégnél szolgái állást nyert el. Kitartó szorgalma és feltétlen megbízhatósága folytán olyannyira megnyerte főnöke bizalmát, hogy ez beírta a kereskedelmi esti tanfolyamra, melyet kitino eredménytel elvégzett. A szolgából így kereskedelmi alkalmazott lett. Minan azonban nagyon mérsékelt jövedelemben részesült még így is, egy osztály-sorsjegyet vásárolt, melyetől hosszabb ideig játszott, míg végre a szerencse kedvezett és egy főnyereményhez jutott. Egy forgalmos után üzletet nyitott és a túrévű munkásságát siker koronázta itt is. Üzlete virágzott, és ezenkívül a polgártársak bizalmát és tiszteltetét is kivívta magának olyannyira, hogy az ipar kamarába és a városhoz is bevalasztották bizottsági tagnak. „Látják, tisztelt uram fejezte be az udvari szállító elbeszélést — ami vagyok és amivel bírok, azt a szerencsés Török bankháznak kúszómdöntem. Mert ennek szerencséje nélkül talán még ma is csak függő viszonyban levő alkalmazott volnék — nem egy önálló kereskedő.”

A gergyói fészolgabírói állás betöltése. A dr. Lázár János lemondásával megürült és Szász János szolgabíróval helyettesített fészolgabírói állás a törvényhatóságnak jövő hó második felében tartandó tavaszi rendes közgyűlésen választás útján be fog tölteni. A vármegye elispánja a pályázatot már ki is hirdette, s pályázati határidőül május 10-ik napját tűzte ki. Az ezen állás betöltése folytán esetleg üresedőbe jövő alsóbb rendű más állások is ugyanahogyan befognak tölteni, melyekre az érdekelteknek szintén lehet pályázni.

KISS szerencséje NAGY! Valóban hánmalatos, hogy a magyar, Fír. szab. osztály-sorsjegyeket mennyire kedvelik, de érthető is ez, ha tekintetbe vesszük, hogy a kibocsátott 110.000 sorsjegy, közül 55.000 nyer, tehát bizonyosan minden második sorsjegy. A nyeremény-csoklyok páratlanok és ez az oka, hogy a lakosság minden rétege kipróbálja szerencséjét. Ezer meg ezer ember lett ilyen módon szegényből egyszerre gazdaggá. A nagyközönség legnagyobb része Kiss-fel-sorsjegyeket vesz, mert a Kiss bankház (Budapest, Erzsébet-kürt 19) azonnal lekizsálteti minden egyes húszakor több napilapban üzletfeléink nyeremény eredményeit és így a leggyorsabban és legkényelmesebben láthatja mindenki, nyert-e és mennyit. Ezen kívül minden vendék hivatalos nyeremény jegyzéket is ingyen beküldik és a kihúzott nyereményeket azonnal kifizetik. Megbizható és pontos működéséről fogva ajánlatos a szerencsés bankháztól sorsjegyeket venni és ma már kizsimeret, hogy Kiss szerencséje Nagy!

Székelvi kiállítás. A Székely-Társaságokból alakult szövetség ez évi rendes közgyűlést augusztus hónapban Sepsiszentgyörgyön fogja megtartani. A közgyűlés tartama alatt egy helyi kiállítás rendezését is felveték programjukba s az ez iránti megkereséseket már szét is küldtette az elnökség. A beérkező válaszokból tessék azután figyegővé, hogy a kiállítás mekkora arányú legyen. A felhívást iparosok, ipartelepek, gyárak, kereskedők, egyesületek és társaságok kaptak meg, hanem azért még e kálommal is kérjük az így iránt érdeklődőket és a székely jellegű honipar tárgyak tulajdonosait, hogy a birtok-

kukban lévő bármiféle székely jellegű tárgyakat annak idején becsússák a Székely-Társaság rendelkezésére. A Székely Szövetségnek az a célja ezzel a kiállításal, hogy különösen a kivételre képes székely produktumokat megismeresse és megmutassa az előreláthatólag nagy számban megjelenő idegeneknek.

Elvi döntés a virális jogról. A m. kir. közigazgatási bíróság nagylelkűségű elvi döntést hozta: legutóbbi teljes ülésében. Az aradi városi virálista-névsor ellen benyújtott fellebezések tárgyalása során a közigazgatási bíróság Wekerle Sándor elnöklésével és Nagy János közigazgatási bíró előadásában kimondta, hogy a társas-egz tagjai, ha a cégek által fizetett adónék reájuk eső hányada a legtöbb adót fizető tagjai sorába felleveendő. Az elvi döntés más városokunk hasonlóan falmerről vitás ügyeire is irányadó.

KISS szerencséje NAGY! A nagy kir. osztálysorsjáték keddi befejező húzása a 600.000 koronás jutalmat és az 5000 koronás főnyereményt a 82621 számú 1/4-ben eladott sorsjegyre ismét a hírneves Kiss Károly és Társa bankháza Budapest, VII. Erzsébet-körút 14. szerencsés vezetői nyerték, *hol immár harminhszor nyerték meg a 600.000 koronás jutalom-nyereményt.*

Testvér gyilkosság. Kúnda Gábor vaslábi lakos szatyoros közben összeszöbalkozott testvérével Kúnda Jánossal, mielőt perkedés feljötték ki, Kúnda Gábor felkapta egy adatot a szerencsétlenül állított tesztérecchéz, hogy az menten összeszett a szemére. Félkiddort esendörök már csak a halott Kúnda Jánost találták a mezőn.

Elvi jelentőségű határozatok. A kereskedelemügyi miniszter a következő elvi jelentőségű döntéseket hozta: Belsőüzítő száriú telepek létesítése a községek belterületén és a lakóházak közvetlen szomszédságában nem engedélyezhető. Könyvesmester külön iparigazolvány nélkül csak akkor végezhet eserepező munkákat, ha oly építkezésekről van szó, melyeknek a eserepezés csak kiegészítő részeket képez. Az építkezési munkákkal kapcsolatban nem levő eserepezést elvégezni és teljesíteni a könyvesmester jogosítva nincs. Mészárosiparnak hatóságai bejelentés és tudomás vétel nélkül való felbeszakítása, vagy abbahagyása miatt a kihágási eljárás az 1879: XL. t. e. 31. §-ában megállapított s üzletfelbeszakításától, vagy abbahagyásától származó határonál elévülési időm tel meg nem indítható. — Árukban nagy mennyiségben, a tényleges Vászonokkal nem egyező mértékű való hirdetések, amennyiben az áruk ára is fel van tüntetve, nem tekinthető tévedésbejöttre alkalmas megjelölésnek.

A telemlényes Inas. Egy föllenteni szerető vadász, midőn vadászkalandjait beszélte el barátainak, hogy szavai nagyobb hitrele találjanak, mindig inasa tanubizonyosságára hivatkozott. Egy alkalommal azt állította, hogy egy szarvasra lőtt, melynek a fülét és hátulós lábát ment keresztül a golyó. *Mikor ezt barátai lehetetlennek nyilatkozták, szokás szerint oda szólt inasának:*
— No, Jancsi, beszéld el csak, hogyan történt ez?
— Igen, — erősítgeti Jancsi ura föllentését, — mert a szarvas hátulós lábával éppen akkor a fületővét vakarta.
— De nagyságos ur! — figyelmezteti hazamentel Jancsi a gazdját, — ne tessék máskor olyan messzire hazudni egymástól, mert egyszer aztán igazán nem tudom majd, hogyan hordjam őket össze olyan távorról!

Óriási SZERENCSE TÖRÖKNÉL!

Feltűmulhatlan az a szerencse, mely bankházainknak kedvez. Róvid idő alatt **19 millió** koronánál több nyereményt fizetünk ki nagyrabszűlt veivőinknek: **együtt az utóbbi 6 hónapban a 2 legnagyobb nyereményt, és pedig:**

a **602,000** koronás nagy jutalmat a 98924 sz. sorsjegyre,
a **400,000** koronás legnagyobb főnyereményt a 83451. sz. sorsjegyre, továbbá **100.000, 80.000, 70.000, 60.000, 25.000, 20.000,** több **15.000, 10.000** koronás és ezeken kívül még sok egyéb nagy nyereményt.

Ennélfogva ajánljuk, hogy a legközelebb megkezdődő, a világ legesélydusabb osztálysorsjátékában vegyen részt és rendezlen nálunk egy szerencsesorsjegyet.

A most kezdődő **16. 110.000** sorsjegyre **55.000** pénznyeremény magyar osztálysorsjátékban ismét **55.000** reményi korona hatalmas összegzet sorsolnak ki.

Mindenki keresse nevét!

Mindenki kísérje meg azonosját azon számmal, mely neve avagy családnevének neve mellett áll.

Adám	123	Oedlia	8356	Gelett	7890	Jancs	8297	Kand	8259	Sajnam	8285
Ador	812	Galactia	8219	Gereben	8249	János	8324	Karcol	8281	Sama	7979
Adólar	802	Galactia	8219	Gyryly	8218	János	8272	Karoly	7266	Sándor	1756
Adolf	8022	David	8087	Géza	1091	János	7260	Maria	17797	Sári	82019
Agnes	8211	Dezso	1525	Géza	1091	János	1820	Martina	82011	Sarkala	8409
Agoston	1432	Dezso	3093	György	8115	János	8152	Marta	1420	Schoenya	1420
Albár	8018	Domokos	2206	György	8115	János	8152	Marta	1420	Szilves	4074
Albert	4890	Dora	1420	György	8115	János	8152	Marta	1420	Tandó	1382
Alfréd	8018	Dorota	3259	Gyula	2160	Kálmán	4492	Katya	8174	Tandó	1382
Alon	7818	Ede	8410	Hedwig	8953	Karolina	8457	Melánia	8264	Tamás	8072
Amália	8201	Ede	8410	Henrietta	8055	Maria	8065	Miklós	8219	Tibor	8208
Ambrus	8145	Eduard	7547	Henrietta	8055	Maria	7843	Miklós	8219	Tibor	8208
Anna	8206	Ede	8410	Hermina	8294	Maria	8294	Miklós	8219	Tibor	8208
András	89	Elzár	841	Hermina	8294	Maria	8294	Miklós	8219	Tibor	8208
Anna	4945	Emil	8259	Hermina	8294	Maria	8294	Miklós	8219	Tibor	8208
Anna	1917	Emma	821	Hermina	8294	Maria	8294	Miklós	8219	Tibor	8208
Aranka	8282	Endre	841	Hermina	8294	Maria	8294	Miklós	8219	Tibor	8208
Andor	8218	Ernestin	1112	Hermina	8294	Maria	8294	Miklós	8219	Tibor	8208
Arnold	8450	Ernst	1112	Hermina	8294	Maria	8294	Miklós	8219	Tibor	8208
Arpád	8028	Erwin	8207	Hermina	8294	Maria	8294	Miklós	8219	Tibor	8208
Armand	8208	Erwin	8207	Hermina	8294	Maria	8294	Miklós	8219	Tibor	8208
Arthúr	8012	Erzsébet	8285	Hermina	8294	Maria	8294	Miklós	8219	Tibor	8208
Attila	79015	Erzsebet	8471	Hermina	8294	Maria	8294	Miklós	8219	Tibor	8208
Attila	8285	Eszel	8183	Hermina	8294	Maria	8294	Miklós	8219	Tibor	8208
Barnabás	8212	Fabian	7625	Hermina	8294	Maria	8294	Miklós	8219	Tibor	8208
Bela	8219	Ferdinand	8247	Hermina	8294	Maria	8294	Miklós	8219	Tibor	8208
Benedek	8498	Fernand	8247	Hermina	8294	Maria	8294	Miklós	8219	Tibor	8208
Bertalan	1924	Fira	279	Hermina	8294	Maria	8294	Miklós	8219	Tibor	8208
Berta	1975	Franciska	3412	Hermina	8294	Maria	8294	Miklós	8219	Tibor	8208
Bertalan	2121	Frida	1243	Hermina	8294	Maria	8294	Miklós	8219	Tibor	8208
Bianka	2121	Frigyes	2114	Hermina	8294	Maria	8294	Miklós	8219	Tibor	8208
Bodog	8206	Fülöp	2809	Hermina	8294	Maria	8294	Miklós	8219	Tibor	8208
Boglár	8074	Gábor	2184	Hermina	8294	Maria	8294	Miklós	8219	Tibor	8208
Borbála	8045	Gabriella	2041	Hermina	8294	Maria	8294	Miklós	8219	Tibor	8208
Boriska	7804	Gáspár	8411	Hermina	8294	Maria	8294	Miklós	8219	Tibor	8208
Brunó	8231	Gezsa	8061	Hermina	8294	Maria	8294	Miklós	8219	Tibor	8208

Legnagyobb nyeremény esetleg 1.000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom 1 nyer. 400.000, 200.000, 100.000, 1 á 90.000, 2 á 80.000, 1 á 70.000, 2 á 60.000, 1 á 50.000, 40.000, 1 á 30.000, 3 á 25.000, 8 á 20.000, 8 á 15.000, 36 á 10.000 és még sok egyéb nyeremény.

Az I. osztályú sorsjegyek tetszerű árai:
 1/20 eredeti sorsjegy frt. 75 vagy kor. 150;
 1/4 " " " 150 " " 300;
 1/8 " " " 75 " " 150;
 1/1 " " " 37 " " 75.

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy az **összeg előzetes beküldése** ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet díjlanul. Megrendéseket lenti eredeti szerencsesorsjegyre kérünk azonnal, de legkésőbb

6. évi május hó 7-ig

bizalommal hozzánk beküldeni, miután ezen szerencseszámok gyorsan elfogyanak.

TÖRÖK A. és TÁRSA

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főirndánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Teréz-körút 46/a. I. főök: Váci-körút 4/a.

II. főök: Múzeum-körút II/a. III. főök: Erzsébet-körút 54/a.

Legújabb divatu, szebb-nél-szebb, művészi kivitelű képes és színes

Levelező-lapok

olesón kaphatók

Gyönös Gyula
könyv, papír és írószer
kereskedésében.

A leghirebb kötőgépek

házi és ipari célra

I. styriai kötőgépgyár

magyar képviselője

Budapest. Erzsébet körút 23.

részleltetésre is kapható

Arjeyzék ingyen bérmentve

Varjúgépek és kerékpárok raktára.

Fogt József Lajos.

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás!

Szolid árak!

Temetkezési intézet!

Alföldről ajánlja megbízóinak valamint a helyi és vidéki nagy közönség szíves figyelmébe és pártfogásába az újonnan alapított stilszerűleg üvegesre átalakított

gyáskocsiját és koporsó beeresztő

készletét. Ugyiszint barnilyen temetéshez szükséges fakoporsó, szemföldél, sírkoszorú, gyertya, szallagok, virágok stb. cikkeit a legjutányosabb árakra.

Figyelemre méltó!

Akik alkalom adtán fenti szükségleteiket alföldről szerzik be azoknak a fentemléltt gyáskocsit s süllyesztő gépet nagyon csekély díj mellett beszájja rendelkezésükre.

A nagyérdemű közönségnek megkeresésére mindig szolgálatára készen vagyok

Csikszívíz, 1904. szeptember hóban

kiváló tisztelettel

Szabó Ferenc, kocsigyártó.

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás!

Kevés haszon, nagy forgalom!

Pártoljuk a magyart

Legfinomabb kivitelű igen ezüstszép villany világítás

zseblámpa
csak 3 korona.

Teljes dohányzó készlet csak 5 koronába kerül és pedig 1 finom u. tajtékpípa kinn ezüst foglalatral 1 hozzávaló pipaszűr eszgerű dohány zarskó 1 gyufatartó 1 tajték szivarszopoka 1 szivarvára 1 házi pipa száral együtt 1 tajték szivarkaszopoka 1 szivarvágó 1 szivar hamutartó 10 db. összesen.

4 és fél kúó körülbe jut 50 db. különféle illatú finom pipere szappan csak 5 kor.

s vegyünk csakis Magyarországon.

Egy nagy amerikai gyár tudokajutasa bolytan azon helyzete jutottam, hogy az alatt felsorolt 40 darab szabadalmazott amerikai ezüst árakat melyek lezaltolt - putem 6 frt. 10 krépt szállítotom barknek - pedig:

- 1 db amerikai szabadalmazott ezüst asztali kés angol pengevel
- 1 db amerikai szabad, ezüst evovilla - darabtal
- 1 db amerikai szabad, ezüst vakanál
- 12 db amerikai szabad, - kávéskanál
- 1 darab amerikai szabad, ezüst leves merítő kanál
- 1 darab amerikai szabad, ezüst tejmentő kanál
- 1 darab angol "Viktoria" pohartálc
- 1 darab remek asztali gyertyatartó.

10 darab összesen csak 6 frt. 10 krépt ezen tárgyak ez alatt 40 forintba kerültek. Az amerikai patent ezüst teljesen fehér fém boltil melyét jól állást vállalok.

Megrendelhetők utánvét mellett.

Neumann József-nél

Budapesten. VIII., Örömvölgy-utca 16.

Konyhakészlet

5 darab sárgenyi pengéjű kés és 1 darab szeletelő villa csak 1 kor. 50 fillér.

1 darab zománcozott tálca és 6 darab lábas különböző nagyságúak csak 5 kor. 90 fillér.

Egy valódi **Roskopfóra** készve jótállás mellett csak 5 korona.

Szolid és szabott árak!

Merza Rezső

első temetkezési intézete Csikszeredában (főter).

Ajánlja előforduló halálesetek alkalmával dusan berend zett raktárát, mindennemű fa- és érezkoporsókban, nagy választék halotti felszerelésekben, koszorúk és koszorú szalagokban. Továbbá szobadisz, kapudisz és minden e szakmába vágó felszerelések, a legmagasabb igényeknek megfelelően újonnan berendezve.

Díszes halottas kocsit az általam rendezett temetésekhez díj nélkül adok használatra. Előforduló esetek alkalmával intézetemet, a nagyérdemű közönség szíves figyelmébe ajánlva, maradok tisztelettel

MERZA REZSŐ.

Gyors és pontos kiszolgálás.

Legyen minden elvárható érezkoporsók!

Fakoporsók 2 koronától feljebb.